

[Industriministeren]

Endelig vil jeg gerne understrege, at det står den enkelte frit, om en opfindelse skal patenteres, og at et patent ikke automatisk giver ret til at udnytte opfindelsen. Med patentloven skabes der alene en eneret, der forhindrer andre i at udnytte opfindelsen.

Et særligt spørgsmål er, om det patenterbare område kan udstrækkes til mennesker. Det ligger helt klart, at direktivforslaget ikke tilsigter at give adgang til patent på mennesker. Dette har der været fuldstændig enighed om under drøftelserne af direktivforslaget i EF. Udelukkelse af patent på mennesker støttes på bestemmelsen om, at opfindelser, der strider imod offentlig orden eller sædelighed, ikke kan patenteres.

For i fremtiden at udelukke enhver tvivl om spørgsmålet har vi allerede fra dansk side peget på, at direktivet skal indeholde en udtrykkelig bestemmelse, som udelukker patent på mennesker. Dette har også mødt bred forståelse i de andre medlemslande og i Kommissionen.

Et andet vigtigt spørgsmål er patent på dyr. Ligesom den danske patentlov undtager direktivforslaget dyreracer fra patentering. Spørgsmålet om patent på dyr har endnu ikke været drøftet under forhandlingerne i EF.

I Danmark er holdningen til spørgsmålet om patent på dyr ikke afklaret. Efter min opfattelse er det imidlertid af konkurrencemæssige grunde overordentlig væsentligt for dansk industri og ikke mindst dansk landbrug, at vi i Danmark ligger så tæt som muligt op ad den praksis, som anvendes i de andre europæiske lande og i USA og i Japan.

På planteområdet har bioteknologiske opfindelser meget stor betydning. Det er i denne forbindelse et centralt spørgsmål, hvorledes patentbeskyttelse og beskyttelsen efter plantenyhedsloven afgrænses i forhold til hinanden. Ligesom den danske patentlov undtager direktivforslaget plantesorter fra patentering. Plantesorter beskyttes i Danmark efter plantenyhedsloven.

I international sammenhæng er plantesorter omfattet af UPOV-konventionen, der er en international konvention om beskyttelse af nye plantesorter. Danmark og en række øvrige EF-lande er medlemmer af konventionen, og det er ikke hensigten med direktivforslaget at ændre beskyttelsesreglerne på dette område.

Med hensyn til patent på planter finder jeg det som udgangspunkt helt naturligt, at der kan opnås patent på en bioteknologisk opfindelse, f.eks. et gen med særlige egenskaber, der ind sættes i en plante. I denne sammenhæng er det vigtigt at forstå, at patentbeskyttelsen alene omfatter det nye gen i planten. Beskyttelsen omfatter aldrig plantens øvrige genmateriale, endsi ge planten uden det nye gen.

Spørgsmålet om at udnytte en forædlerret til en plantesort uden samtidig at kræve et patent, der er knyttet til plantesorten, har givet anledning til en del debat inden for det berørte erhverv.

Jeg kan oplyse, at Danmark under forhandlingerne i EF har peget på behovet for en tvangslicensordning, der hviler på en afbalanceret løsning, som tilgodeser de pågældende parter, såfremt interessekonflikten ikke kan løses ved frivillige licensaftaler.

I den danske debat om direktivforslaget har spørgsmålet om »farmer's privilege« – undskyld det engelske udtryk – landmandens privilegium, været berørt flere gange. Ifølge dette såkaldte farmer's privilege har landmanden ret til at anvende hjemmeavlet såsæd af en nyhedsbeskyttet plantesort til eget brug uden at betale licens.

Spørgsmålet er, om den samme ret skal gælde ved brug af patentbeskyttet såsæd. Dette spørgsmål knytter sig til de helt specielle problemer, der opstår, fordi det patenterede materiale formerer sig. Ifølge gældende patentlovgivning, såvel den internationale som den danske, omfatter patentet principielt også senere generationer af materialet. I modsat fald ville patentbeskyttelsen blive væsentligt forringet, fordi patenthaveren ellers kun kunne sælge sit produkt én gang.

Fra dansk side har vi peget på princippet om farmer's privilege og anført, at spørgsmålet om anerkendelse af dette i relation til patent på bioteknologiske opfindelser bør søges løst i forbindelse med vedtagelse af direktivforslaget. Dette kunne f.eks. ske ved, at farmer's privilege skal gælde for patentrettigheder, der indgår i nyhedsbeskyttelsen af plantesorter.

Jeg vil gerne tilføje, at de betænkeligheder, som direktivforslaget har givet anledning til i relation til arbejdet under FN's miljøprogram med en konvention om bevarelse af biodiversiteten og i relation til de forpligtelser, der findes